

Verslag van de studiedag:

Natuur- en omgevingsopstellingen
Innerlijk in dialoog met het ecosysteem, een volgende stap

13 april 2007
Schinveldse Bossen, Schinveld – Zuid Limburg

Document 4
in de serie

Natuurbeleving en natuurbeleid met gevoel en verstand

Georganiseerd door

Dr. Saskia Bosman: biologe, onderzoeker en trainer in bewustzijnsontwikkeling en co-creatie wetenschappen. (sothisster@gmail.com, www.angelfire.com/psy/sothis en http://www.angelfire.com/ak5/research_1/)

Yvonne Feijen: Aarde-educateur, ontwikkelaar en facilitator voor projecten over bewustwording en duurzaamheid. (y.feijen@hetnet.nl, www.yvonnefeijen.nl)

Chrisjan Leermakers, SYSTOP Systeemopstellingen initiatiefnemer en ontwikkelaar van natuur- en omgevingsopstellingen in Nederland (info@systop.nl, www.systop.nl) en

Gerwine Wuring, Aerda - Bureau voor Aarde Educatie initiatiefnemer van het Aarde Netwerk en Reizende Aarde School (aerda@wxs.nl, www.aerda.nl en www.reizendeaardeschool.nl), verslag.

Chaos en avontuur in energetische bossen

Het belooft een prachtige dag te worden. Er verzamelde zich al ras een flinke groep mensen op het parkeerterreintje aan de rand van het dorp Schinveld. Voor wie het weet, uitkijkend over de Rode Beek, die aan ons oog onttrokken bij ons langs stroomt. Het wachten is op onze organisator Yvonne, die laconiek en ruim te laat aankomt met de mededeling dat een van haar kwaliteiten is om chaos te veroorzaken.... Samen lopen we naar onze koffiëlek, Nonke Buusjke. Een prachtige nostalgische herberg, een openlucht museum aan de rand van wat later blijkt een zeer energetisch Bos te zijn. We geven ons over aan de loop der dingen en hebben met 13 - 14 mensen een heel mooi avontuur in de communicatie met het bos, de es, de NAVO basis, en de mensen rond dit gebied. Daarover lees je in dit verslag.

Onderstaande verslag is een vierde in een serie documenten, waarin ik wil beschrijven op welke wijze het mystieke, het spirituele, het onbenoembare in de wisselwerking mens en natuur onomstotelijk een rol speelt in het leven van mens én natuur. Het is mijn bedoeling op te tekenen op welke wijze mensen deze diepe verbondenheid met de natuur ervaren, welke woorden zij daar aan geven en hoe zij daar mee werken in hun dagelijkse leven. In de hoop en verwachting dat meer en meer mensen erkennen dat bewustzijn van deze wisselwerking met de ons omringende natuur van levensbelang is voor mens en natuur. Opdat gevoel en verstand beide in gelijke mate hun doorwerking mogen hebben in natuurbeleving en natuurbeleid.

Dit verslag is een weergave van een aantal zaken die zijn gezegd, ervaren, benoemd en gesuggereerd door bovengenoemd gezelschap op de studiedag 'Natuur- en omgevingsopstellingen: innerlijk in dialoog met het ecosysteem, een nieuwe stap' op 13 april 2007 in de Schinveldse Bossen, Schinveld – Zuid Limburg. Vanwege de gewenste privacy van een aantal deelnemers is geen deelnemerslijst toegevoegd en zijn de namen door initialen vervangen.

Drs. Gerwine Wuring, Aerda, Bureau voor aarde educatie, visie-ontwikkeling en methodiekscholing (www.aerda.nl), verslaglegging. Met dank aan Yvonne, Saskia en Chrisjan en de andere deelnemers die het mij mogelijk maakten dit verslag te schrijven en daarop nog hun verrijkende invloed hebben gehad.

Aanleiding en kaderstelling of woord vooraf

Over de invloed van menselijk ingrijpen in het landschap en in natuurgebieden is veel bekend, maar dat de natuur zelf een gesprekspartner kan zijn in bijvoorbeeld het 'overleg' over het beheer ervan is een relatief onbekend fenomeen.

Met dit initiatief “Innerlijk in dialoog met het Ecosysteem” willen we experimenteerruimte creëren voor mensen die met concrete vragen leven uit het werkveld. Daarom noemen we de bijeenkomsten ‘aarde werkplaats’. Omdat we graag praktisch gericht te werken gaan aan de hand van vraagstellingen uit het veld. Dit betekent dat we intersubjectief onderzoek doen met een groep mensen. En tevens in de wisselwerking met de natuur ‘vragen en antwoorden vinden’ van de natuur en bij de wezens die er verblijven.

Het lijkt er op dat tussen ons en de natuur lagen worden aangeraakt die informatie beschikbaar hebben, die ofwel in onszelf ofwel elders in het universum rondhangen en resoneren met plaats, tijd en gelegenheid, gelijk het ophalen van oude herinneringen en kennis. Andersom kan het ook gebeuren dat we een impuls voelen om iets te doen voor het landschap. Vaak is dat op een energetisch niveau, zoals het helpen loslaten van een emotie of oud zeer van een bepaalde plek. Of we worden gevraagd aandacht te geven aan een mogelijke beheersmaatregel.

Middels onze ‘aarde werkplaatsen’ willen we deelnemers een veilige ruimte bieden om ontdekkingen te doen in zowel het uiterlijke als in het innerlijke landschap om innerlijke groei alsook landschapsbeheer in cocreatie te bewerkstelligen. Daartoe bouwen we momenteel aan een netwerk van mensen en locaties waarmee we die intersubjectiviteit kunnen ervaren.

Op 6 oktober 2006 organiseerden we een eerste studiedag ‘Waarnemen, contact en communicatie in innerlijk dialoog met het ecosysteem, een nieuwe stap’, op Landgoed Nieuwland, Heilig Landstichting bij Nijmegen. (Zie document nr 1. in deze serie Natuurbeleving en natuurbeleid met gevoel en verstand als pdf bestand op internetbeschikbaar, www.aerda.nl)

Daar constateerden we dat Natuur- en Omgevingsopstellingen mogelijk een goede ingang zouden bieden voor deze dialoog over concrete ‘boswachters’ of beheersvragen. We hielden vervolgens 16 maart jl een voorstudie voor deze tweede studiedag in april op de Brunsummerheide. Op 16 maart heeft Yvonne met enkele mensen het veld verkend en de mogelijkheden onderzocht om hier te werken aan natuuroopstellingen. Tijdens die voorverkenning zijn we in contact gebracht met twee mensen die in het dorp Schinveld wonen. J. heeft als kunstenaar het bos in allerlei opzichten verkend en in kaart gebracht

In navolging van Gerwines adviezen aan het InnovatieNetwerk Groene Ruimte en Agrocluster (Startnotitie Mystieke Natuurbeleving, zie ook pdf bestand op internet, www.aerda.nl) zijn we op deze manier een leergemeenschap, een Community of Practices gestart, met mensen uit de praktijk die vanuit hun eigen gebied en praktijkvragen aan het werk zijn op het raakvlak van het rationele en het mystieke.

Kennismaken met het bos

Als we allen van koffie, thee en eigen bron water zijn voorzien op de binnenplaats van Nonke Buusjke, heet Yvonne ons allen welkom op deze 'aarde werkplaats'. Zoals gezegd is deze dag een vervolg op een eerdere bijeenkomst in deze streek op 16 maart. Dit betekent dat er 6 van de 13 aanwezigen meer of minder bekend zijn met het terrein. Yvonne stelt dan ook voor om bij wijze van kennismaking en verkenning, twee aan twee op pad te gaan om kennis te maken met elkaar en de omgeving. De instructie voor hen die hier eerder zijn geweest of bekend zijn is als volgt; 'Roep in gedachte een mooie plek op, die je graag opnieuw wilt bezoeken en wilt tonen aan iemand die hier nog niet bekend is'. De rest van de groep wordt uitgenodigd om een gids te kiezen en samen op pad te gaan om je naar die plek te laten brengen. Bovendien gaat het hier ook om een kennismaking met en begroeten van het bos. Dus aan ieder van ons het verzoek om jezelf even voor te stellen ook aan het bos. En duidelijk te maken wat je komt doen hier vandaag. Zo doende kun je iets van jezelf geven aan het terrein en daardoor ook weer iets ontvangen. Als je daarbij gericht een keuze maakt, als het ware aan het bos bevestigd wat je bij je draagt, kan daarin iets gecreëerd worden. Als je het in het vage laat, wat ook kan, dan is het kwestie van je laten verrassen.

Mensen zoeken elkaar twee aan twee op en gaan op stap. Sommigen wagen zich aan een zwerftocht, niet zeker wetend of ze niet zullen verdwalen in ruimte en tijd, gedurende deze opdracht. Ik besluit me eerst even niet aan te sluiten en zelf te kijken waar ik terecht kom en te luisteren naar wat er beluisterd en vastgelegd wil worden.

Natte riviergronden en hoger gelegen bossen

Op korte afstand van elkaar is een afwisselend landschap te vinden waar natte beekgronden in de wat lagere delen, snel overgaan in hoger gelegen bossen, die verfrist worden door een bosbeekje. Het Schinveldse Bos is een bronnenbos dat vroeger veel natter was en door de vele klei-, zand- en grintgroeves enigszins verdroogd is. De loop van de beken is waarschijnlijk al in de late Middeleeuwen verlegd (gekanaliseerd), maar het laagste gebied met elzenbroekbossen is nauwelijks beschadigd.

Ten noorden van het bos was de beek gekanaliseerd maar die is twee jaren geleden weer gerenatureerd, waardoor de natuurwaarden en energetische waarden hier weer snel in beeld komen.. De historische energieën zijn nog redelijk sterk aanwezig. Hoewel in de Schinveldse bossen gekapt is voor de vliegbasis over de grens. Resten van bewoning en heilige plaatsen, alsook de energetische structuren die in het gebied zijn te vinden, zijn nog te traceren.

De es, het Bosveld, is een gebied dat in lang vervlogen tijden één geheel vormde met de huidige Schinveldse bossen. Het is een vruchtbaar en energierijk gebied, met onder andere een kruispunt van leylijnen en de rivieren er om heen. Dit gebied werd al in de brons- of ijzertijd gebruikt voor verbouwing van gewassen. De landbouw op de es betekende gouden tijden. Voor de es, die diens vruchtbaarheid doorgaf aan de gewassen, en voor de mensen die van de gewassen leefden. Nu in deze tijd gaat de es haar vruchtbaarheid doorgeven aan de nieuwe natuur die de natuurorganisatie hier wil laten ontstaan. De vraag waar we 's middags mee gaan werken is of de es, het Bosveld weer één geheel kan worden met de Schinveldse Bossen?

We kennen mekaar al, je bent één van ons

Ik loop eerst achter 3 tweetallen aan, al snel blijkt dat uiteindelijk iedereen het pad rechts van Nonke Buusjke inslaat. Kennelijk is het daar te doen... Ik besluit vervolgens me te laten verleiden om aan de rand van bos, aan het openveld te gaan zitten en laat me roepen door een boom, waar ik me tegenaan vlei. Hè hè, even uitrusten van mijn lange reis uit het noorden om hier tegen de Duitse grens aan in Zuid Limburg aan te landen. Ik geef me over aan wat er op dat moment in en om me heen is, voel de zon op mijn huid, hoor de vogels in het bos, de wind op mijn gezicht en hoor; 'Kom maar, kom maar, wordt maar één van ons, laat je maar zakken, je kent het, je weet het en wij kennen jou. Laat je leiden door wat zich voordoet, mens, dier, plant, boom, vogels, alles in het Nu, Is het Nu...' Ik geef me steeds meer over aan deze innerlijke leiding en hoor/weet; 'Anders is er niet dan het Nu. Alles en altijd overal tegelijkertijd is het nu. Dít is het enige moment, de enige plek, Nu, Hier..., meer is er niet. Doe het maar met wat zich voordoet...!

Zie zo die kan ik alvast in mijn zak steken. Ook als voorbereiding realiseer ik me op een spannende excursie die ik aan het voorbereiden ben voor juni as, waar ik met directies en bestuurders op stap ga rond het thema 'Zorgen voor meer WoonNatuur'. Terwijl ik zo zit te zitten, te voelen en weg te dromen, realiseer ik dat ik me nog moet voorstellen. Maar daarin wordt ik onmiddellijk gestopt. 'We kennen jou, jij bent één van ons....' Ik ben ontroerd, geraakt door deze woorden, dit inzicht. De stem gaat door; 'Je hoeft echt alleen maar te zijn, dat doet zijn werk al, zijn en waar nemen'.

De wereld een klankschaal

Terwijl ik ben en waarneem, hoor ik op de achtergrond zware geluiden, later realiseer ik me dat dit vermoedelijk vliegtuigen zijn geweest van het nabije NAVO vliegveld, met al haar controverses. Maar goed op dat moment had ik alleen maar de associatie, de wereld is één grote klankschaal. En ik mag in het midden, in het centrum zijn, gefocust met mijn aandacht, één-puntig gericht op wat er is en dat naar alle kanten uitstraalt, uitrekt, zich uitstrekt. Ik mijmer hierop door en vraag me af of klank kleur veroorzaakt of de kleur de klank.

Over tempels, godinnen en healing

Op enig moment ben ik klaar op deze plek. Uitgerust en gelaafd ben ik in staat weer verder te trekken en eens te kijken of ik ergens nog een tweetal kan ontdekken, waar ik mijn oor te luisteren kan leggen om iets op te vangen van hun avonturen. Terwijl ik doorloop, gevoelsmatig mijn pad kiezend en me laten leiden door het bos en mijn intuïtie, zie ik een grote bult, een hoogte verschil in het pad, waar mijn aandacht naar toe wordt getrokken. Hoewel ik aarzel, want het bos ziet er hier alles behalve aantrekkelijk uit, loop ik toch die richting uit, en zie in een flits de blauwe jas van een deelnemer langs schieten. Of vergis ik me nu, toch loop ik verder, om inderdaad op de helling aangekomen twee deelnemers in het

bos aan te treffen. Ik worstel me over afgehakte takken en dennenstammetjes heen, me afvragend of dit slagveld ook te maken heeft met de gekapte boomvlaktes die vanwege de aanwezigheid van het naburige het Duitse NAVO vliegveld zo in het nieuws is geweest. Wat een puinhoop hier. Dan hoor ik een van de twee vertellen over een uitzichtspark naar het nabijgelegen dal, waar mensen verwelkomd werden. En een groot healing-veld, waarvan ze het gevoel heeft dat het hierachter heeft gelegen en waar veel mensen naar toe kwamen. De deelnemster verteld me later een voorbeeld van de beelden die ze binnen kreeg. ‘Met materialen uit de omgeving werden hier duizenden jaren geleden natuurtempels ingericht als healingplekken. Er is nog steeds een helende, reinigende energie voelbaar, dwars door alle latere, verstorende energievelden heen.’ Zelf concentreer ik me nu ook op de energie van dit plekje. En ik voel een hele zachte atmosfeer, in grote tegenstelling tot het slagveld van takken en afgezaagde bomen in deze kaarsrechte plantage. ‘Ja, maar dit is maar tijdelijk’, ‘hoor’ ik onmiddellijk, ‘wij zijn voorbijgangers in de tijd’, zeggen de bomen me. Verbeeld ik me het nu of voel ik de helende, schoonmakende energie? Een rustige reinigende energie stroomt door me heen. Als ik even later weer op het pad sta, achter de twee deelnemers aan lopend, die even verderop weer stilstaan, voel ik een heel andere, veel heftiger en verstoorder energie. Ik hoor een van de anderen vertellen over de sterke, eveneens helende energie die ze hier voelt vanuit de kosmos. De andere deelnemer is ondertussen naar een boom gelopen, die onderaan meteen al in vier kronkelige stammen vertakt is. Zij ervaart daar veel groene energie, de energie van groei. Een goud groene energie met vuur en vlammen uit de aarde. Haar wandelgenoot gaat daar vervolgens ook staan voelen. ‘Die energie is ook van de boom’, zegt ze, ‘het is als een ‘snel-oplader’, ik hoef ik hier maar even te staan en mijn batterij is weer gevuld’. Ze merkt achteraf nog op, dat je volkomen open voor alles door dit gekapte bos heen kan wandelen en dan zowel helende als verstoorder en verstorende energievelden kunt voelen. Als je wilt kun je je afstemmen op de helende energie, terwijl je alle soorten energie tegelijkertijd kunt voelen. Je kunt er dan voor kiezen alleen deze helende energie in je eigen veld en lichaam binnen te laten stromen.

Van deva's en legendes uit de bronstijd

Terug op de binnenplaats vang ik flarden gesprek op over zware negatieve energie die een paar mensen leek te volgen of begeleiden. J. zegt dat het een deva is, een geest van deze plek. Volgens hem zijn deva's met hun energie het meest verwant aan onze menselijke energie, zodat ze met ons op een bepaald niveau kunnen communiceren. Hij weet ook dat er een verhaal is van mensen die daar gewoond hebben. Het is een soort legende, waarbij een dame is vermoord, nadat hun bewoning op de Schinveldse heide in de brand gestoken is door een jaloerse minnaar ten tijde van haar huwelijk. Volgens J. zijn dit soort legendes vrije vertalingen van of een vervolg op de herinnering aan een godinnenplek die daar eens was. H. was daar met M. en terwijl ze daar was voelde ze een sombere, donkere energie en ze hoorde heel indringend de woorden; ‘Blijf niet, (ga) weg – verdwij!’

Yvonne vertelt dat ze ook vaak oud zeer en pijn van een bepaalde plaats oppikt en meeneemt. Ze heeft leren onderscheiden dat die energie niet van haar is, en dat ze in feite iemand is die deze omzet, transformeert naar een neutrale energie.

In het gesprek blijkt dat niet altijd op dezelfde plek dezelfde energie gevoeld wordt. Kennelijk is dit afhankelijk van het moment in de tijd, alsook van degene die de energie waarneemt. Er zijn op verschillende niveau's energie en dus informatie op te pikken en te interpreteren. Soms voelt een plek aan een als een hele rustige, ‘uit’ of ‘buiten’ de-tijd plek. Of je herkent een plek omdat je er in een vorig leven al eens bent geweest. J. droomt ook vaak over plekken, die hij dan later herkent. We hebben het nog even over de kleur die een plek kan

aannemen, of beter gezegd, die kleur waarmee de energie van de plek wordt gekend, herkend of geduid. Zo spreken sommigen over 'Groene energie', als een energie op een plek waar veel groei wordt geconstateerd.

Iemand vraagt nog in welke tijd we die tijd van de godinnentempels moeten plaatsen. Vermoedelijk is dit in de Bronstijd, zo'n 3,5 tot 4 duizend jaar geleden.

Het bos voelen

R. en Ma. schrijven me later over hun avonturen. Zij zijn heel intensief bezig geweest met het doel van Ma. om het bos te gaan *voelen*. R. heeft Ma. meegenomen naar een gedeelte in het bos waar veel natuurwezens zitten en met veel geduld en aanmoediging van R., kon zij een aantal blokkades wegwerken en daarna – voor het eerst bewust, natuurwezens zien. Het leukste was een 'gedaanteverwisselaar' die ze gevraagd hebben allerlei kleuren aan te nemen, wat hij ook deed, terwijl hij hen verraste door opeens met een andere vorm te komen. Aldus Ma. R. vult aan; 'Ma. en ik zijn naar een nat gebied gegaan, alwaar we hebben gevoeld en hebben gekeken welke indrukken uit de omgeving bij ons binnenkwamen. Dit gebied is een fris levendig deel van de Schinveldse bossen doordat er een beekje stroomt en de afbakening van de beek niet sterk te zien is. Ze stroomt als een brede en redelijk ondiepe waterplas langzaam tussen de bomen die met de voeten in het water staan en waar het bruist van het leven. Verderop gaat deze vochtige massa over in een smalle beek die, af en toe met scherpe hoeken tussen de bomen door het landschap kronkelt. Dit beekje hebben we gevolgd tot we uitkwamen bij een steencirkel. Hier ter plaatse is een spiraal/vortex voelbaar, één die linksom draait en één die rechtsom gaat, beide op dezelfde plek. Beide spiralen zijn verbonden met een andere spiraal die tegenovergesteld draait. Toen zijn we teruggekeerd naar Nonke Buusjke.'

Verschillende sferen voelen

Yvonne beschrijft later hoe ze met W. op pad is gegaan naar een drassig stuk bos.. Hier komt kwelwater omhoog en de beek vindt er deels haar weg door. Yvonne vertelt 'Onderweg wisselen we uit over onze bezigheden en plannen. De plek die ik hem wilde laten zien bekijken we vanaf een opgehard pad. Het natte bos is nadrukkelijk aanwezig. Ikzelf vind het een fijne plek met vernieuwingsenergie. De zon schijnt en een plek in het bijzonder wordt opgelicht. W. voelt zich daarentegen helemaal niet prettig op deze plek. Hij voelt juist de dood hier sterk aanwezig en wordt er zelfs wat naar van. Terwijl we erover praten kunnen we elkaar helpen die sfeer waar de ander voor openstaat ook te ervaren.'

W. voegt daar nog zijn ervaringen aan toe. 'Op het terrein verkende ik al snel de diverse 'tijdslijnen'. Enkele energieconcentraties hadden te maken met de 2e W.O., mijn inziens. Er hebben op dit terrein 'groeps'- fusillades plaatsgevonden. Ook kreeg ik het 'verhaal door' van een dolende geest (wit 'wief') van enkele eeuwen geleden. En later tijdens de middagsessie 'zag' ik een al heel oude godinnen-vereringplaats; waar mensen het spiritueel, goddelijke en kosmisch universele hebben geëerd. Ik ben blij dat ik dit heb mogen meemaken. Vooral nog ben ik ervan overtuigd dat ik in geen van mijn voorgaande levens direct bij een van deze 'tijdsgebeurtenissen' betrokken ben geweest; maar goed dat is mij nu op dit moment nog niet zichtbaar,' aldus W..

Natuur- en omgevingsopstelling

Na de lunch gaan we met Chrisjan en de boswachter op stap, naar de plek waar we zullen werken aan een natuuroopstelling.

Chrisjan neemt ons mee naar een kleine open plek in het bos vlakbij de rand van de es, het Bosveld. Chrisjan vertelt dat hij de bomen, die in een cirkel om de plek staan al om toestemming heeft gevraagd om hier vanmiddag te mogen werken. En hij nodigt ons uit om een plek te zoeken op de cirkel zodat we allen kunnen werken met de vragen van M. M. is terreinbeheerder en heeft al in een eerder stadium met Yvonne, en enkele anderen zijn werkvragen in het veld wat verkend. Voor vandaag heeft hij een aantal vragen meegenomen. We zullen zo dadelijk ervaren welke vraag het meest leeft en daar mee gaan werken. Als ieder een plek heeft gevonden om zich op de cirkel te zetten, al dan niet op een van de opklapkrukjes die Yvonne voor ons heeft meegenomen, vraagt Chrisjan ons de ogen even te sluiten. ‘Maak contact met de grond, de aarde, laat de geluiden, de wind op je inwerken en neem even de tijd om hier aan te komen.... Kom dan terug op je eigen manier en maak even contact met de anderen, de bomen, de andere wezens die hier om ons heen zijn ter ondersteuning voor vanmiddag’.

Het wetende veld

Chrisjan vertelt ons eerst iets over de herkomst van de natuur- en omgevingsopstellingen, ook wel “environmental” of “nature – constellation” genoemd in het engels, of “Natur” of “Geomantische Konstellation” in het Duits. Chrisjan werkt samen met een internationaal gezelschap, dat elkaar heeft leren kennen op een familieopstellingen-conferentie in Würzburg, vier jaar geleden. ‘Daar waren gelijktijd drie mensen uit resp. Zwitserland, Duitsland en Nederland (Chrisjan dus), die zich afvroegen wat het opstellingenwerk kon betekenen voor het contact maken met de omgeving. Zeg maar ‘the other than human world’, de planten, de dieren, de mineralen, gebieden, de aarde zelf, de kosmos’, aldus Chrisjan. Hij vertelt over het artikel van Zita Cox hierover in het Engelse tijdschrift over systeemopstellingen (constellations): ‘The Knowing Field’ (te bestellen via de website www.theknowingfield.co.uk). Een wetend veld waar we contact mee kunnen maken. Chrisjan vindt het spannend te onderzoeken hoe we dit instrument van het opstellingenwerk kunnen inzetten om contact te maken met andere zijswerelden; dit naast de meer individuele beleving van ons intuïtieve contact met de omgeving. ‘Het mooie is dat we dit samen kunnen doen’, zegt Chrisjan, ‘en dat je er geen speciale gave voor hoeft te hebben, geen geomant of aardevoeler voor hoeft te zijn. Als je in de opstelling komt te staan, ben je even heel iemand of iets anders dan je doorgaans denkt dat je bent’.

Invoelen in de natuur

Chrisjan spreekt zijn dankbaarheid uit naar de Schinveldse bossen, 'Fijn dat we hier mogen zijn en het contact met jullie aan kunnen gaan. Ik wil jullie daarvoor bedanken. Zoals ik het ook fijn vind dat we dit opstellingenwerk voor de natuur nu weer een stukje verder de wereld in kunnen brengen'. Chrisjan legt uit dat we momenteel als groepje van vier, Yvonne, Saskia, Gerwine, die voor een verslag zal zorgen, en hijzelf aan dit project werken. In eerste instantie was ook Henny Ketelaar hier nog bij betrokken, bij hem waren we te gast in oktober vorig jaar op het landgoed Nieuwland bij Nijmegen. Vervolgens legt hij uit hoe hij tot dit werk gekomen is. 'Ik was als fysisch geograaf aan het werk bij Staatsbosbeheer. Waar we traditioneel kennis over het gebied probeerden te verkrijgen. Het (in)voelen in de natuur, de omgeving, het landschap is daar nog niet zo geaccepteerd. Gerwine heeft daar 7 jaar geleden al een artikel over geschreven. (zie noot in de bijlage). 'Ik ben een opleiding tot familie- en organisatieopstellingen gaan doen en een readers-opleiding bij het CICO,' vervolgt Chrisjan zijn verhaal. 'Ik heb veel innerlijk kind werk gedaan en ben geschoold als geomant bij Dick van der Dool. Zo heb ik ervaren dat er veel meer aspecten een rol spelen dan alleen het feitelijk zichtbare. Naast kijken zijn voelen én ervaren wat er gebeurt belangrijk om informatie te krijgen over een gebied'.

M. heeft een aantal vragen doorgemailed betreffende het beheer en de toekomst van dit gebied.

1. een hydrologische vraag aan een van de oudste bossen in Limburg; onderdeel van de Schinveldse bossen betreffende het renatureren van de beek,
2. of we wel runderen moeten laten lopen op de drie hele krachtige energieplekken in het bos? die samen een drie eenheid vormen voor het gebied.
3. een vraag aan de gladde slang, of ze nog voorkomen op de Brunsummerheide? Want als dat zo is heeft het zin om onderzoek naar ze te gaan doen aldaar.
4. hoe richten we de Schinvelderes in?

Wat moeten we doen met de Es

Chrisjan vraagt aan M. waar, op welke vraag voor hem de meeste energie zit. M. kiest de laatste vraag over de Schinvelderes (ter plaatse het Bosveld geheten) en begint daar over te vertellen. Hij wijst naar het open veld achter de bosrand en zegt: 'Hier links wordt de komende jaren ook als natuurgebied ingericht. Dit is de oostkant van de weg, die erdoor heen loopt. De gronden aan de westkant van de weg blijven particulier eigendom. De laatste stukken grond van het oostelijke deel worden de komende paar jaar door de Natuurorganisatie verworven. Ooit waren er honderden kleine akkertjes, veldjes, tuinen, aardappellandjes. Het is een erg versnipperd gebied, uitgegeven aan de mijnwerkers in de omgeving, die er zelfs af en toe mijnbouwgrond op hebben gestort. Het is ook een erg verstoorde - bemeste grond', vertelt M. . 'Vanuit ons werk wil ik weten wat we moeten doen met het gebied om het aan te laten sluiten op de omliggende natuurgebieden. Moeten we het verschralen of juist laten verruigen. We hebben er nog geen plan voor en ik wil graag alvast de mogelijkheden verkennen', aldus M. .

Chrisjan stelt ondertussen allerlei vragen om meer opheldering te krijgen over de situatie. 'Ben jij zelf degene die het plan gaat maken?'. 'Nee', zegt M. , 'ik ben degene die de betreffende projectleider adviseert'. 'En wat is de betrokkenheid van de bevolking?', vraagt Chrisjan, 'de mijnwerkers, degenen die er ooit hun tuintjes hadden?'. M. vertelt dat de meeste lapjes grond zo langzamerhand zijn opgekocht door een paar grotere boeren, die het op hun beurt weer doorverkopen aan de natuurorganisatie. Chrisjan vraagt of er nog andere belanghebbenden zijn. 'Ja', antwoordt M. , 'de mensen uit de omliggende steden. Er is hier een hele hoge recreatiedruk uit de nabije stedelijke conglomeraat, een stedenband. Door ook

dit gebied op te nemen in het natuurgebied kunnen we voor een betere spreiding van die recreatiedruk zorgen’.

De verstoorde aarde

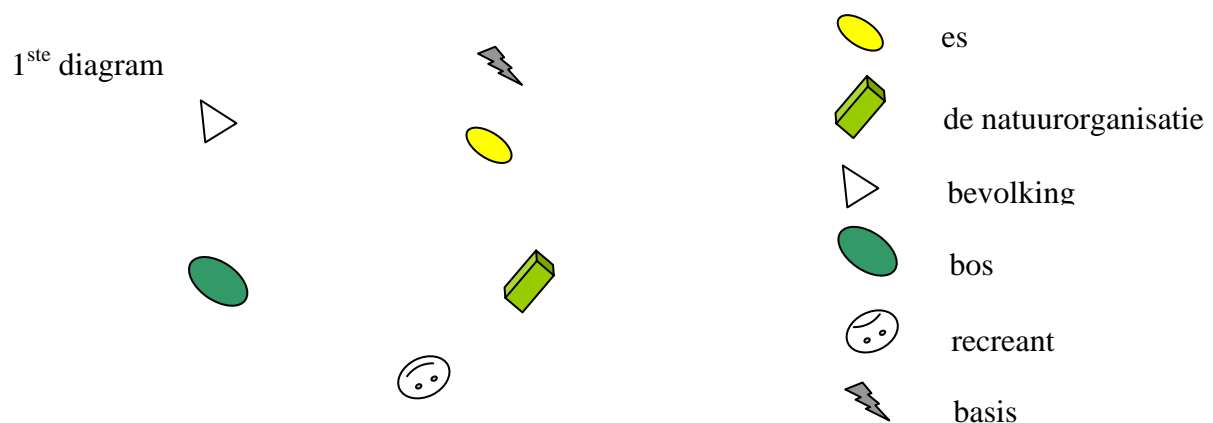
Chrisjan begint met het opsommen van de verschillende aspecten die een rol kunnen spelen in de opstelling. ‘De Es zelf met een verstoorde aarde, het omliggende bos, de dorpingen inclusief de agrariërs, de Recreant of stedeling en de projectleider van de Natuurorganisatie. Zijn er nog zaken die jullie willen weten, of ik over het hoofd zie?’, vraagt Chrisjan aan ons. Ha. vraagt of die kleine boertjes nog betrokken zijn. M. vertelt dat die vooral in het westelijke deel zitten, maar vooral zijn opgekocht door de grotere boeren. ‘De landbouw ligt hier bijna op zijn gat. En de Bevolking staat positief tegen over deze ontwikkelingen’, zegt M. .

Chrisjan vraagt M. nogmaals zijn eigenlijke vraag te formuleren. M. zoekt naar zijn woorden; ‘Hoe kunnen we komen tot een vorm van herinrichten die ecologisch aansluit bij het bestaande natuurgebied?’.

Yvonne vraagt in hoeverre de provincie nog een rol speelt in dit verhaal. Bijvoorbeeld wat betreft de ontwatering?. M. legt uit dat de beek te ver van deze gronden afligt, en dat ontwatering niet speelt op deze hooggelegen, droge gronden. Ha. heeft nog een vraag: ‘En wie subsidieert dit?’. De Natuurorganisatie is het antwoord. Er wordt nog gevraagd naar de grens met Duitsland, er ligt een militair vliegveld net over de grens en verder op zijn er hellingbossen in het Duitse gedeelte. M. en J. vertellen dat het hier altijd een grensgebied is geweest, wat de historie en de ontwikkeling van het gebied heel erg bepaalt.

Representanten worden opgesteld

Chrisjan vraagt aan J. als specialist ‘bosvoeler’ of één representant voor het Bos genoeg is. Volgens J. wel, ‘Het gebied is eigenlijk altijd een heel open cultuurlandschap geweest. De mijnbouw heeft het gebied wel sterk bepaald, maar niet zozeer rechtstreeks fysiek in dit gebiedje’. Er dreigen nog weer allerlei vragen en verhalen los te komen. Chrisjan grijpt in en zegt, ‘niet langer praten over, we gaan opstellen!’ En hij geeft vervolgens nog wat laatste instructies.

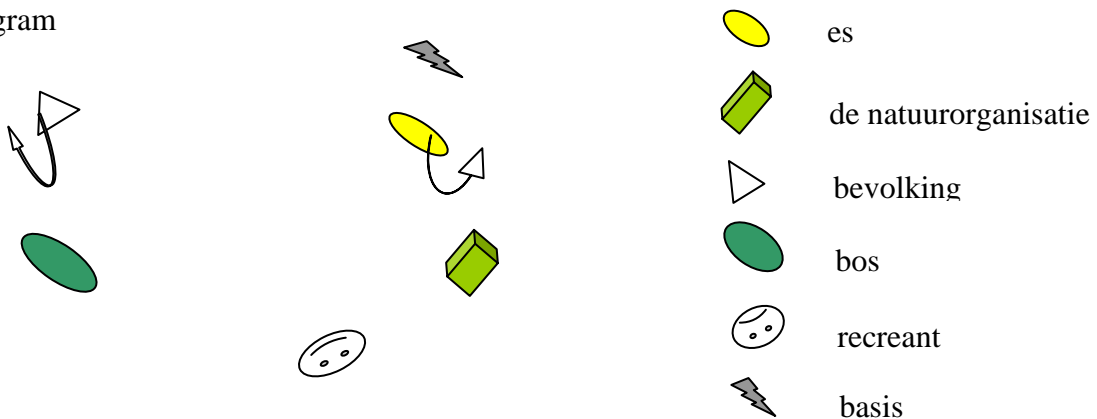
In het opstellingenwerk speel je geen rol. Je neemt gewoon de plek in die je wordt aangegeven door de vraagsteller. En vervolgens neem je waar wat er in je denken en in je lichaam gebeurt. Vervolgens nodigt de begeleider, Chrisjan in dit geval, je op gezette tijden uit om hier over iets te zeggen of een beweging te volgen. M. gaat vervolgens voor ieder van de 6 aspecten iemand vragen of hij of zij representant wil zijn voor het bos, de es, etc. Zo worden uiteindelijk de volgende personen opgesteld. Ma. als Es, P. als Bos, Ha. als de

Natuurorganisatie, W. is representant voor de Bevolking, een andere deelnemster voor de NAVO vliegbasis en Yvonne staat voor de stedelijke Recreant. Nadat M. ze een voor een gevraagd heeft of ze een bepaald aspect willen representeren, gaat hij zwijgend achter elk van hen staan en hij leidt ze gevoelsmatig naar een plek in de opstellingsruimte, waar ze ten opzichte van elkaar en de ruimte worden neergezet.

‘Okay’, zegt Chrisjan, ‘vraag is wat de beste manier is om de herinrichting harmonisch te laten aansluiten op het omringende natuurgebied. Voel als representant in, in de plek waar je nu staat. Welke ingevingen krijg je?’. Chrisjan kijkt de mensen eens aan en zegt; ‘De Recreant staat er bij als van Oh leuk, en de Natuurorganisatie man kijkt gepuzzeld. En de Es?’, vraag hij aan de Es.

‘Ik ben gewoon’, zegt de Es. De man van de Bevolking heeft de neiging om weg te lopen. Hij draait zich weg van het gezelschap (1), met de woorden; ‘Ik hoor het wel, ik luister wel’. Ook de Es wil wegdraaien (2) van de NAVO basis. Het Bos zegt; ‘Ik voel me heel vrolijk, ik blijf toch wel. Maar die opmerking van de Bevolking doet me wel wat. Ja, zo zijn mensen, ze beseffen niet wat je kunt halen bij ons in het bos. Ik ben rust’, zegt het Bos. Chrisjan vraagt haar, ‘beschrijf eens hoe je je voelt’. Sterk’, rond, valt niet te vernietigen, blijft toch wel, wordt niet gekapt’, zijn de woorden die P. voor het Bos uitspreekt. ‘En hoe is het met de Recreant?’, vraagt Chrisjan. Yvonne die voelt een onrust in haar maagstreek. ‘Ik ben niet geboeid in het nieuwe gebied, die Es’, zegt ze. ‘Maar de sfeer uit het Bos is alles bepalend en die Es is daar nu nog geen onderdeel van’. ‘Zou het uitmaken?’, vraagt Chrisjan. ‘Nou het gebied wordt groter, maar essentieel verandert er niets’, is het antwoord van de Recreant.

2de diagram

Macht die me zomaar in de schoot is geworpen

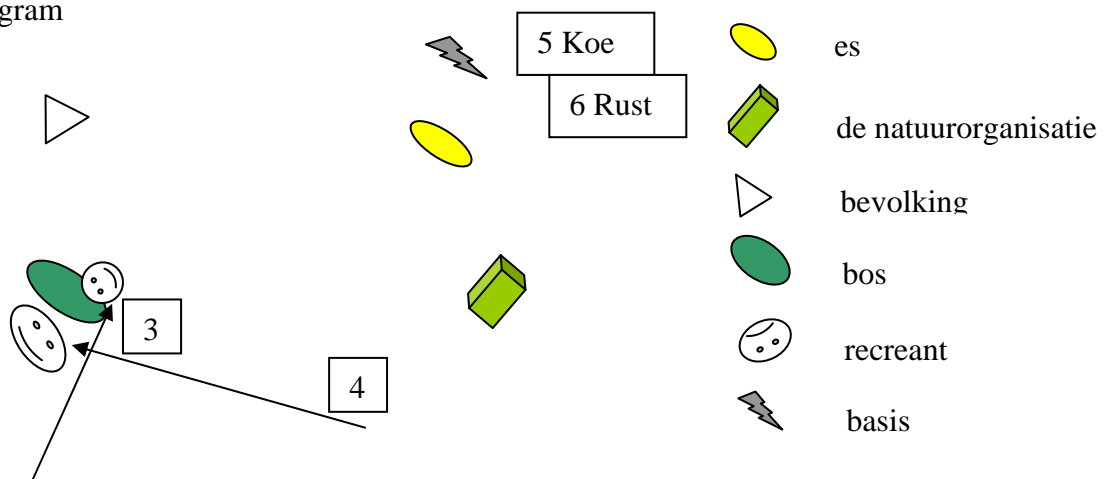
Chrisjan stapt naar de NAVO basis en vraagt hoe het daar is. “Tja, een raar gevoel’, verwoordt de deelnemster wat er bij haar gebeurt. ‘Macht die me zomaar in de schoot is geworpen. Voor de veiligheid van de Bevolking. En tegelijkertijd kunnen we lekker spelen. Dat geeft een heel onwennig gevoel van aanklooiën’, zegt de deelnemster. ‘Ik weet niet zo goed wat ik daarmee aan moet, ik weet niet zo goed hoe ik daar mee om moet gaan. Er is een soort schaamte ook’.

De deelnemster die als NAVO basis word opgesteld verwoord naderhand nog eens haar gevoelens hierover. ‘Ik vond het een interessante uitdaging. M. zette me op een plek neer, een beetje aan de buitenkant van de opstelling en ik voelde meteen een verandering in mijn zijn. Was ik zonet nog een aardevoeler en natuurgenieter, me thuis voelend en woonachtig in dit

land, nu was ik ineens een buitenlandse bezoeker, een vreemd lichaam in deze omgeving. Ik voelde veel macht door de ruime bevoegdheden die ik ineens had. Ik kon hier zomaar neerstrijken, bomen weg laten halen, een vliegveld aanleggen, gebouwen neerzetten en (als NAVO-medewerker) gaan spelen! Geen regering of andere autoriteit (meer) die ons dwars zat, we hadden er officiële toestemming voor gekregen! Maar ergens in mijn groepsbewustzijn zat een vonkje van schaamte. Ik keek door de ogen van een piloot vanuit een militair vliegtuig over de bossen en voelde dat het niet helemaal netjes was wat we deden, tegenover het milieu en tegenover de lokale mensen. Hun was niets gevraagd. Maar mijn groepsbewustzijn als geheel had er geen probleem mee; we zorgden immers voor de veiligheid van die mensen en uiteindelijk ook van het milieu in dit deel van Europa. Ik had (als groepsbewustzijn) dus niet zoveel met alle bezwaren die ingebracht werden (in de opstelling) door de recreanten, bewoners, de natuurorganisatie en de bomen en dieren. Ik had geen binding met dit land, ik stond er gewoon bij en keek ernaar. Mijn taak en verantwoordelijkheid lagen heel ergens anders, in een veel groter verband; internationale veiligheid.'

Chrisjan loopt weer verder en vraagt aan Ha. hoe het is bij de Natuurorganisatie. Die is vooral geïnteresseerd in de recreant. 'Daar moet ik het van hebben. Verder sta ik er los van. Dit is een van de vele projecten', zegt hij. Chrisjan loopt naar M. en vraagt hem hoe het is om dit te horen. M. herkent dit wel en vertelt over een van de projectleiders die zulke dingen wel niet hardop zegt, maar wel denkt. Voor M. is die te weinig ecologisch betrokken. 'Dat moeten wij als adviseurs inbrengen', zegt M. . Het Bos reageert hier vrijwel onmiddellijk op. 'Kom maar een mijn voeten zitten', zegt ze tegen M., die tot nu toe geen plaats in de opstelling had gekregen. 'Dan hoef jij je niet zo druk te maken. En gaat het beter met hem', verklaart ze vervolgens voor ons als luisteraars haar uitnodiging. M. stapt uit de groep van toeschouwers in de opstelling en neemt snel die plek aan de voeten van het Bos in (3).

3de diagram

Chrisjan vraagt opnieuw aan de Es hoe het daar nu is. 'Ik ben afwachtend, en voel niets, hoewel een beetje verwachtingsvol ben ik wel', verklaart Ma., namens de Es. 'Er schijnt hier iets te gaan gebeuren'.

Recreant op scooter

Chrisjan blijft voortdurend in contact met allen in de opstelling. En draait zich nu weer naar de recreant, waar hij naast gaat staan. Yvonne vertelt: 'Ik sta stijf van de zenuwen, er is een super onrust in mij. Er hangt hier iets in de lucht. Die vliegtuigen maken me bang. Ook ik zou

dichterbij het Bos willen zijn. Daar is onze geschiedenis, we zijn zeer gestresst. Dit alles heeft ons geraakt'. Yvonne loopt op uitnodiging van Chrisjan naar het Bos en gaat daar met haar rug tegen aan staan (4). Op dat moment komt er een scooter langs met twee jongeren er op, die pal langs ons heen rijden. Een aantal van de toeschouwers wijst op de coïncidentie; 'Daar heb je de recreant, dát is ook een recreant'. 'Ja, maar die drukte is niet zo erg', reageert Yvonne als representant voor de recreant, 'de algehele stress is veel groter'.

Op verzoek van Chrisjan zegt de Es even later; 'Het raakt me nog steeds niet'. De Bevolking intussen raakt geïnteresseerd in de boswachter en zegt; 'Hé, wie is dat? Ik wil wel met je kennismaken'. 'En ook met de Natuurorganisatie?', vraagt Chrisjan. 'Nee die hoeft ik niet', zegt de Bevolking. 'Die andere, de terreinbeheerder zie ik tenminste', voegt ie er aan toe.

'En hoe is het met M.?', vraagt Chrisjan. 'Ik denk en evalueer', zegt M., nog steeds gezeten aan de voet van het bos. Chrisjan raadt hem aan eens te gaan voelen. M. realiseert zich dat ie al wandelend inderdaad vaak praatjes maakt met mensen. 'Terwijl mijn organisatie ver weg is, bezig met de gemeente, de politiek, het besturen van zaken'. 'Heb je inmiddels een antwoord op je vraag?', vraagt Chrisjan hem. 'Nou', zegt M. wat gepuzzeld, 'ik vraag me nog af hoe dat nu zit met al die verhoudingen' en hij wijst naar Ha. als zijnde de Natuurorganisatie. 'Voor het Bos maakt dat niet uit', klinkt er een stem uit de verte. M. lijkt het niet te horen en blijft nog even verder puzzelen; 'Doen we het extensieve beheer of gaan we bos aanplanten?'. 'Nee', zegt het Bos resoluut tegen het laatste voorstel. 'Laten we de natuur dan haar gang gaan en doen we dat dan met of zonder Schotse Hooglanders?'. De Es, iets verderop reageert ineens gevoelig; 'Ze vragen mij helemaal niets!'. M. kijkt op naar de Es en vraagt: 'Zou je het als Es fijn vinden om met of zonder koeien, de natuur haar gang te laten gaan? Of wil je een aanzet van beplanting?'. De Es antwoordt dat ze die varianten wil voelen. R. biedt zich aan als koe, staat op en blijft daar staan, grazend; 'Ik sta waar ik sta, zegt de koe. Maar loopt vervolgens toch een aantal rondjes om de Es, om de Es de invloed van begrazing te laten ervaren. M. vraagt het bestaande Bos wat die van de koeien vindt. Voor het Bos zijn de koeien okay. 'En voor de es?', vraagt M.. De Es wil ook de andere opties voelen. Chrisjan reageert daar direct op, met de opmerking; 'die andere variant heb je al gevoeld, die was zonder de koeien'. De Es mompelt nog zoiets als; 'Ja maar ik voel niet zo veel'. Wat M. de opmerking ontlokt dat er niet veel bewustzijn is bij de Es. Terwijl de koe om de Es loopt, zegt Ma. als reactie daarop van de Es; 'Ik voel me oud en wijs net als het bos'. Voor het Bos is het akkoord dat de koeien daar lopen. Ook de Recreant is akkoord, ze vind het leuk, zo'n beest is lekker aabaar... En ook de Bevolking lijkt het wel wat, die aparte koeien, 'Het zijn leuke beesten'.

De Es vraagt opnieuw om de andere variant ook te mogen voelen. Chrisjan hurkt voor de Es, stokjes (voor nieuwe beplanting) in de grond plaatsend.. 'Hier dit is de andere variant'. De Es reageert; 'Ik wil een persoon als representant'. L. staat op en gaat geknield voor de Es op de grond zitten. 'Dit voelt veel beter', zegt de Es. 'De natuur haar gang laten gaan, dan is er rust. Er moet eerst rust komen, dan kan er later beweging in komen. Rust past bij mijn aard'. M. pikt het op; 'Dan moeten we de natuur eerst een aantal jaren haar gang laten gaan!'.

Chrisjan vraagt ondertussen aan L. waar zij eigenlijk representant voor staat. L. antwoordt; 'eerst rust en een heel klein beetje aanplant'.

Er klinkt een stem uit de verte, de Natuurorganisatie spreekt; 'Jullie vergeten dat ik het hier voor het zeggen heb. En ach laat M. maar door het Bos lopen, dat is zijn taak en ik heb belang

bij de recreant'. De Recreant spreekt zich, na herhaald verzoek van Chrisjan opnieuw uit voor de koeien op de es. De Natuurorganisatie reageert, 'Okay, dan krijg je koeien op de es, zo werkt het'.

Ze vragen mij helemaal niets!

Chrisjan vraagt aan M. of die nog iets wil zien. M., zoekend naar woorden, beetje aangeslagen 'het is zeker niet mogelijk om iemand die projectleider te laten aansturen?'. Het Bos spreekt vanuit haar wijsheid tegen M. , 'Laat dit toch gewoon. Wie is er nu het dichtste bij het bos?'. En P. wijst als Bos om haar heen naar de Recreant en de Bevolking die allen dicht bij het Bos staan momenteel, terwijl M. als boswachter nog steeds aan haar voeten zit. 'En de koe is blij', voegt ze er aan toe. L. reageert daarop met de woorden; 'Er zit verdriet'. En de Es, wijzende op de Rust, 'dit geeft mij energie'. Bos zegt, 'Die rust geeft je bevestiging?!'

Chrisjan richt zich weer op M. en vraagt hem, 'Wil je nog weten wat hier achter zit?'. M. antwoord: 'Nou ja, de gemeente en de Recreant willen dat er meteen iets komt, in tegenstelling tot het bos, de es'. De Natuurorganisatie grijpt weer even in, 'Ik ben níet de projectleider hé!. Die staat onder mijn leiding. En jij mag door het Bos lopen en contact hebben met de Recreant en de Bevolking, dat is jouw taak. En anders hebben wij geen recht van bestaan. En jij geen baan!'

Chrisjan legt de opstelling stil. 'Tijd voor een pauze. Ga niet meteen napraten, laat het nog maar even naklinken.

Wat is er nog niet gezegd?

Ieder van de representanten stap uit zijn of haar plek en positie. Ook de toeschouwers uit de omringende cirkel staan even op, rekken zich uit of lopen even het Bos in. We lachen nog even om de uitspraak van W. als Bevolking direct al in het begin, echt zoals de Limburgers zijn, 'Ze doen toch wat ze willen, dus daar stoppen wij geen energie in!''.

Chrisjan roept een ieder vervolgens weer bij elkaar om de zaak nog even plenair na te spreken. Dat wil zeggen, legt hij uit, dit is een manier om af te ronden. Ieder van de representanten kan nog iets zeggen, wat ze nog niet gezegd hebben tijdens de opstellingen. En

ook de buitenkring kan nog iets terug geven aan M. , als vraagsteller, van hetgeen zij gezien, gehoord of gevoeld hebben.

Een deelnemer wil als eerste wel iets kwijt. ‘Het was voor mij heel bizar om de NAVO basis te representeren. Omdat ik altijd zo veel kritiek heb op militairen. Het was ook een interessant experiment. Ik voelde me een vreemd lichaam in de regio, in een glazen koker. Ik sta erbij en kijk er naar en als Bush iets zegt, voer ik het uit. Én tegelijkertijd kan ik hier maar gewoon mijn gang gaan’. Chrisjan voegt toe; ‘Je had het ook over schaamte, dat geeft toch iets weer van je verbinding?’. ‘Ja’, zegt de deelnemer, ‘dat komt voort uit het gevoel dat ik als medewerker maar wat aan kan klooiën, terwijl mijn organisatie alleen maar bot is’.

De recreant in de opstelling:

Yvonne schrijft me naderhand; De recreant voelde zich in de start van de opstelling heel nerveus, 'wat gaat er met zijn bos gebeuren?' 'Veranderingen? Mooi niet!' Als er over nieuwe natuur gesproken wordt achter zijn rug om, gaat mijn gezicht open op het moment dat ik over wilde koeien hoor praten, lekker aaibaar! Als de optie weggaat betreft mijn gezicht ook weer. "Als ze maar van het bos afblijven!" In de tweede ronde voel ik me als recreant nog steeds betrokken, ook al wordt die niet meer opgesteld. Toch stap ik, ongevraagd maar vanuit grote betrokkenheid, weer in de opstelling als ik een sterk opkomende en zowel leidinggevende en balans brengende energie voel. Ikzelf en ook in mijn representatie als 'de recreant', brengt balans door de aandacht die ze heeft voor het gebied en is van een andere orde dan de rol die ze toegedeeld krijgt van de Natuurorganisatie. Mijn functie voelt als een energie-beweger, ik schrik een beetje van de kracht en tegelijk voelt het helend, en voor mij nieuw, om er een vorm aan te geven.

De grond eren

J. vertelt hoe hij in de buitenkring zich vereenzelvigd voelde met de Es, het Bosveld. ‘Merkwaardig’, zegt J., ‘want meestal ben ik bij het bos. En ik realiseer me hoezeer de Es tijd nodig heeft en rust’. Ma. springt hier op in; ‘Ja, maar ik voelde me niet serieus genomen in de opstelling’. I. voegt zich bij dit gesprek en vraagt de Es; ‘Waarom stond je er bij zoals je er bij stond?’. Ik voelde in mijn verbinding met de Es, dat de Es nog niet kon bloeien. Wat heeft de Es nodig om te landen en heel te worden?, vroeg ik mij af. L. deed daar iets in, maar het lijkt alsof er nog een laag onder zit. Alsof er nog een oorlogsverleden zit. Er moet nog een heling of opstelling voor de Es komen, volgens mij. De vraag van M. is te vroeg. Er ligt nog iets voor’, aldus I.. ‘We zouden de grond moeten eren. De versnippering moeten opheffen’. Iemand uit de groep beaamt dat; ‘Ja, we zouden voor de Es moeten buigen’ I. vraagt zich af of er nog lijken liggen. J. vraagt zich ondertussen af, of hier ook iets van projectie speelt.

I. licht toe, dat ze tijdens haar werk met opstellingen (als collega systeemopsteller van Chrisjan werkt ze onder meer ook met Natuur- en Omgevingsopstellingen) ontdekte dat er in het verleden op een bepaalde plek een fusillade had plaatsgevonden en dat dit eerst aan het licht gebracht moest worden voor het opstellingen werk verder kon. H. herinnert zich ineens een situatie in haar jeugd in Roemenië. Onderweg door een dorp werden alle auto’s en iedereen die passeerde met water besprenkeld om schoon te maken. H. vertelt dat ze eens in de Turkije op vakantie was. En dat de vrouwen daar emmers water over de auto schudden ter bescherming voor als mensen een langere reis gingen maken. En ook als je met de auto over een grens reed was er een waterbekken en daar moest men doorheen rijden – met de zelfde betekenis – bescherming. Later vult ze aan dat dit beeld in Schinveld bij haar op kwam ‘omdat het ook een ‘watergebied’ is en in onze zielentocht een beschermende rol overneemt

als men er doorheen komt. Deze is gewaarborgd omdat men zich weer bewust met de eigen oorsprong verbinden kan, met thuis (Sommerland), met het christusbewustzijn.'

Het gesprek begint nu door elkaar te lopen. Ik hoor over de vele vluchtelingen en onderduikers in dit gebied. I. zegt, het lijkt wel alsof we op een kerkhof kamperen hier. En: 'met water schoonmaken, okay, maar ook het water is vervuild'. En S. vult aan; 'Het gaat over kracht en verkrachting uit Duitsland. En tja, als NAVO basis denk ik, kijkend naar de es, dat is een aardig vliegveldje'.

Een transformatiegebied

J. grijpt terug naar de Keltische tijd van de Eburonen. Een volk dat door de Romeinen is uitgemoord, voorzover niet gevlucht. Zij hadden zich hier ook teruggetrokken in de bossen. En er ligt een grens tussen Schinveld en de Schinveldse bossen, door de es, het Bosveld. Je kunt de lijn nog voelen. Een energetische grens van een Keltische stam, die gelinkt waren aan de healingtempels die een deelnemer in het Bos voelde. Het Bosveld is toegeëigend door de dorpelingen van Schinveld. Die begrenzing moet nog worden opgeheven. Als je die barrière opheft kan de energie weer gaan stromen. Dit hele gebied is ook een transformatiegebied', aldus Jos. 'Net zoals het Bos al zei in de opstelling, die energievelden, die krachten blijven, ook al kap je het bos. Het bos is hier zo licht en transformerend, dat heeft een grote kwaliteit'. S. beaamt dat; 'Het is een bos vol licht, ik zie er vele kleuren'. Ook M. herkent die kwaliteit van dit gebied wel'.

Eren? Welnee herinrichten!

Ondertussen blijkt dat Ma. zich nog steeds representant van de Es voelt, ze heeft haar plek nog niet los kunnen laten. Ze voelt hoe er een verbinding is, 'ook al woon ik hier niet', zegt ze. Ha. zegt haar; 'Voel wat je nodig bent!'. Chrisjan constateert dat het tijd wordt voor nog een tweede opstelling en vraagt of Ha. nogmaals als Natuurorganisatie zijn plek wil innemen ten opzichte van de Es. Ha. zegt als Natuurorganisatie aan de Es, 'Ik heb het goed met je voor'. Maar als Chrisjan vervolgens de Recreant er bij zet, gaat de aandacht van de Natuurorganisatie onmiddellijk naar de Recreant. Chrisjan vraagt of de Natuurorganisatie de Es wil gaan eren? 'Nee', zegt Ha. onomwonden, 'ik ga de Es herinrichten!'.

Energie doen stromen

W. voegt zich in de opstelling, wederom met de stem van de Bevolking. 'Ik voel veel droefheid, ellende, zwaarte', zegt hij. Op dat moment komen er twee honden langs die ons geheel eens goed opsnuiven, en telkens weer terug willen komen, voor hun baasje ze weer onder haar hoede kan krijgen. W. spreekt verder; 'Daarom moet de Es met rust worden gelaten. Er is veel boosheid, pijn en verketting. Een vergeten, weggedouwde pijn, lijken wellicht'. Chrisjan wendt zich tot de es; 'Komt dit aan? Nee hé?', constateert hij, 'Het is weggestopt'. J. komt weer met een verhaal ditmaal uit de Frankische tijd. Toen woonde er aan de rand van het Bosveld een soort sekte. Zij moesten leven op deze arme grond en waren uitgestoten, ze werden genegeerd door de Bevolking. Dat zit nog steeds in dit gebied ook vast'. J. gaat ook bij de Es staan. Ondertussen is W. als Bevolking heel emotioneel, hij huilt. En I. knielt opnieuw maar nu bij de Bevolking. 'We moeten de Es eren', zegt ze. 'Dit gaat voorbij de woorden, we moeten de ziel van de Es eren. Het gaat niet over het land maar over de ziel van het land'. Chrisjan vraagt haar opnieuw wie ze nu representeert, terwijl ze daar geknield zit. 'Ik ben de mysteriën van de Es', zeg I.. 'En als we stilzwijgend de Es eren, doet dat de energie weer doorstromen'. I. schrijft me later dat ze op dit moment heel sterk de vrouwen uit de omgeving representeerde, alsof ze mannen van de bevolking, gerepresenteerd door W. moest versterken. Recreant mengt zich in dit gesprek en zegt: 'ook het feit dat wij

hier komen transformeert ook al het gebied'. Chrisjan constateert ondertussen dat de Natuurorganisatie van een afstand gewoon maar toekijkt. 'Ze mogen het zien', zeggen de mensen in de opstelling. Chrisjan nodigt de andere mensen in de buitenkring uit, om wie dat wil, er bij te komen staan, om te eren. Er staan diverse mensen op die zich bij het gezelschap in de opstelling voegen. Iemand zegt; 'Op heilige grond gebeurt veel, dat trekt veel mensen aan'.

Het bos straalt

Het is een tijdje stil, een ieder in de opstelling en daarbuiten is met zijn of haar eigen dingen, gevoelens, gedachtes en energieën bezig. I. doorbreekt de stilte door te zeggen; 'Er zou een open plek op de Es moeten komen voor mensen om te eren, een soort cirkel, de oergodin zou er moeten komen'. R. vult aan; 'De leylijnen kunnen daarbij helpen de plek te vinden'. W.: 'de godinnen plek maakt hier nu verbinding met de Es voel ik, en die energie van die godinnen plek heb ik de hele dag al om me heen gevoeld'. Ondertussen wiekt er in de verte een helikopter rond, als een taal uit een andere wereld. Verschillende mensen knielen en buigen voor de Es. Yvonne slaat met haar in het rond om energie te verplaatsen. De Natuurorganisatie gaat op steeds grotere afstand staan en tenslotte ergens zitten in het bos. Ondertussen maken mensen klanken, iemand pakt een rateltje, Chrisjan speelt op zijn fluit. Ik voel in eens, 'Hé, de es maakt verbinding met het bos. Alsof het licht ineens anders valt'. Ieder is in stilte op zich zelf. 'Ik zie dat het bos straalt', zegt I.

Respecteren wat er gebeurt

Chrisjan probeert deze tweede spontane opstelling weer tot een einde te brengen. En vraagt aan Ha. verderop in het bos; 'Ben je nog steeds de Natuurorganisatie?'. 'Ja', is het antwoord, 'Ik wilde me steeds verder terugtrekken van hier. Dit alles heeft niets met de Natuurorganisatie te maken. Rituelen of niet, de herinrichting gaat wel door. En die rituelen ook, maar dat kan ook nog over honderd jaar. Voor de Natuurorganisatie verandert er niets, we respecteren gewoon wat er gebeurt'.

Nu schiet R. even uit zijn slof en hij richt zich tot Ha. als de Natuurorganisatie: 'Ook al staan jullie er los van, het is wél jullie eigendom hé', zegt hij fel. 'Als je eigenaar bent is het belangrijk dat je er weet van hebt, wat er speelt en dat je toestemming geeft wat er op energetisch gebied gebeurt'.

De es in de opstelling

Ma. schrijft mij later; Wat mij, als 'es' en voor mezelf, zeker intrigeerde is dat er tot drie keer toe niet echt gevraagd is waar de es behoefte aan had, ik moest er als es steeds zelf op wijzen/naar vragen. Pas toen helemaal aan het einde werd opgemerkt dat " de es niet straalt" ging er iets stromen. En gebeurden er mooie dingen. Uiteindelijk straalt de es naar alle kanten: stevig geaard, fijn en krachtig.

Het 'eren' en 'gezien worden van de es' door mensen die geknield op de aarde liggen is prettig en eng tegelijkertijd. Wat ik voelde toen ik mijn ogen open deed was een sterk machtsgevoel: ik ervoer opeens dat kracht en macht heel dicht naast elkaar liggen.

Als es kon ik hier wel mee omgaan: macht interesseert een es niets, als mens voelde ik dat knielende, erende mensen zo (een deel van) hun macht weggeven: dit is zeer verleidelijk om te ontvangen voor mensen die hier behoefte aan hebben om zich sterk te voelen.

Ik deed mijn ogen snel weer dicht. En realiseerde me later dat dit alles ook te maken heeft met hoe je, gezien de opstelling, met een stuk land omgaat: van nog niet goed luisteren naar de echte behoefte tot een verering waarbij je, als je niet oppast, je macht weggeeft. Met andere woorden: je moet niet te snel conclusies trekken in een opstelling.

Heilige plekken

L. zegt; 'Voor mij zijn deze plekken heiligdommen met een boeddhistische energie, een zeer hoge trilling'. H. vult aan; 'Ik noem dit Christus bewustzijnsplekken. Waar je helemaal jezelf bent en je wordt uitgenodigd het stuur van je leven in eigen hand te nemen. En...', ze zoekt naar woorden, 'de plek nodigt ergens toe uit. Er is hier heel veel water geweest, ik kan het nog voelen'. W. voegt zich in het gesprek; 'Het gaat hier voor mij om een heel oud stuk, van 1000-en jaren geleden, 3 of 4 duizend jaar terug. En hoe je dat ook noemt, Boeddha, Christus of Oergodin, er zijn hier veel energiekwaliteiten waar je je op kunt afstemmen'.

Terwijl we ons met z'n allen weer losmaken uit de opstelling zegt J. even later; 'Het bos mag in zijn Wezen gezien worden. En ik had het tot nu toe nog niet gezien, constateer ik voor mezelf, terwijl ik hier al zoveel heb rondgelopen...'. Ik vraag me ondertussen af hoe het M. is. Die realiseert zich dat hij het is geweest die zijn eigen organisatie ook heeft meegenomen in deze opstelling. 'Het zijn verschillende lagen die door mekaar heen spelen. Er zijn vele processen gaande. Er is volgens mij op een dieper niveau wel iets helder geworden. En ik zie dat er achter de techniek van de natuuropstellingen een hele wereld schuil gaat'.

Laat de beweging bewegen

Chrisjan waarschuwt om niet teveel in het redeneren en begrijpen te gaan. 'De opstelling moet haar werk nog kunnen doen, zonder dat wij ons er te zeer mee bemoeien'. En hij vraagt zich af of deze manier van werken een zinvolle aanvulling kan zijn voor terreinbeheerders en andere 'planners' en gebruikers van het land, zoals de initiatiefgroep in haar 'aardewerkplaats' van plan is. M. denkt dat het nu te vroeg is. 'Dit is alleen toegankelijk voor de mensen die interesse hebben in een dergelijke aanpak. Iets dergelijks kan momenteel niet voor de Natuurorganisatie als organisatie. Chrisjan en Ha. constateren tegelijkertijd dat z'n praktische natuurbeheervraag veel diepgang kan hebben. 'Dit heeft veel effect', zegt Chrisjan. 'We hebben veel in beweging gebracht, en laat de beweging bewegen zodat zij in beweging kan komen', voegt Ha. daar aan toe. Ook W. beaamt dit; 'Iedere verandering begin klein en als we het spontaan laten lopen kan het de diepte in als we het de ruimte laten'.

Verdiepingsslag

Chrisjan sluit de opstelling af door de boswachter te bedanken voor zijn inbreng en vraagstelling. En constateert dat het eerste deel van de opstelling wel wat leek op een organisatie opstelling. Ook dan worden vragen in gebracht die spelen in een organisatie of bedrijf. En hij legt nog kort iets uit over het verschil tussen een familieopstelling, een organisatieopstelling en een natuur- en omgevingsopstelling. In natuur- en

omgevingsopstellingen wordt (ook) contact gemaakt met de andere dan menselijke werelden. 'In het tweede gedeelte hebben we een verdiepingsslag kunnen maken. Daar konden we ook meer persoonlijk worden', aldus Chrisjan. 'Er zullen ook natuur- en omgevingsopstellingen bijeenkomsten kunnen zijn met een meer zakelijk karakter, waarbij we het alleen bij zo'n eerste gedeelte laten, zonder een verdiepingsslag. Dat kan al veel nieuwe inzichten opleveren voor de vraaginbrengende organisatie'. R. merkt op dat er wel vaker nieuwe dingen begonnen zijn in Limburg. 'Zuid Limburg als balkon van Europa, laten we rustig opstarten', voegt hij daaraan toe.

Yvonne constateert dat er ook sinds de vorige bijeenkomst in dit gebied, op 13 maart jl. al weer van alles gebeurd is, en dat het misschien goed is om het geheel als een proces te beschrijven. Chrisjan waarschuwt nog even voor een al te openlijke benadering van het verslag. Gerwine spreekt met hem af, de verslaglegging goed in te kaderen en uiteindelijk de eindredactie samen met Chrisjan te voeren.

Deksel geopend

Yvonne dankt een ieder die bij wijze van spreke vandaag aan onze ronde tafel is aangeschoven. We hebben allemaal onze eigen sporen te bewandelen en vanuit diverse netwerken en initiatieven hebben we mekaar gevonden vandaag. En ze is heel blij met de beweging, zoals Ha. dat vandaag ergens verwoordde, dat 'we deksels geopend hebben'. Ha. verzucht dat hij 'nooit weer gewoon het bos in kan'. En schrijft me later; *'De transformatie die in mij plaats gevonden heeft voelt heerlijk en bevrijd. En volgens mij ondervond iedereen dat van de groep. Het is alsof wij elkaar al lang kennen en juist voor de 2e opstelling bij elkaar waren. Het was onze taak om de transformerende energie in dat gebied weer te activeren / het deksel open te zetten. Door deze samenkomst is het telepathische contact met de groepsleden sterk geactiveerd en ik denk dat hier nog meer uit voort zal komen.'*

De cijfers van Schinveld, vrijdag 13.04.2007

Later schreef H. nog deze reflectie

De cijfers van deze dag vertelden al het een en ander. Vrijdag = begin van een cyclus.

De 13de, 13 personen → 2 keer 13, het cijfer van de maan = voor de materialisatie verantwoordelijk, April – 4 = cijfer van de aarde.

Samenvattend: Scheppingskrachten in/voor de aarde die zich (door ons) willen materialiseren. Alle cijfers samen: 8 → harmonie; verticale lemniscaat

Deze krachten willen in ons en door ons heen harmonie herstellen, harmonisch werken.

De weg naar het huisje Nonke Buusjke vond ik heel erg 'lang' en 'bezwaarlijk', uiteraard mijn persoonlijke beleving. Deze weg symboliseerde voor mij de innerlijke weg die ik vanaf de Keltische tijd tot deze dag heb afgelegd. Ik was ontzettend blij dat L. mij vergezelde. Door ons gesprek ging het stukken makkelijker. Dat wij niet direct in het huisje konden vond niemand echt een probleem, behalve natuurlijk Yvonne die dit georganiseerd had - logisch. Maar van de groep had naar mijn inzien iedereen het gevoel dat het wel goed zou komen; ik ook. Wij moesten alleen achterom, dat was alles en op het eerste gezicht niets buitengewoons. Maar dit achterom was wel een patroon met een diepere betekenis dan op het eerste gezicht zichtbaar was.

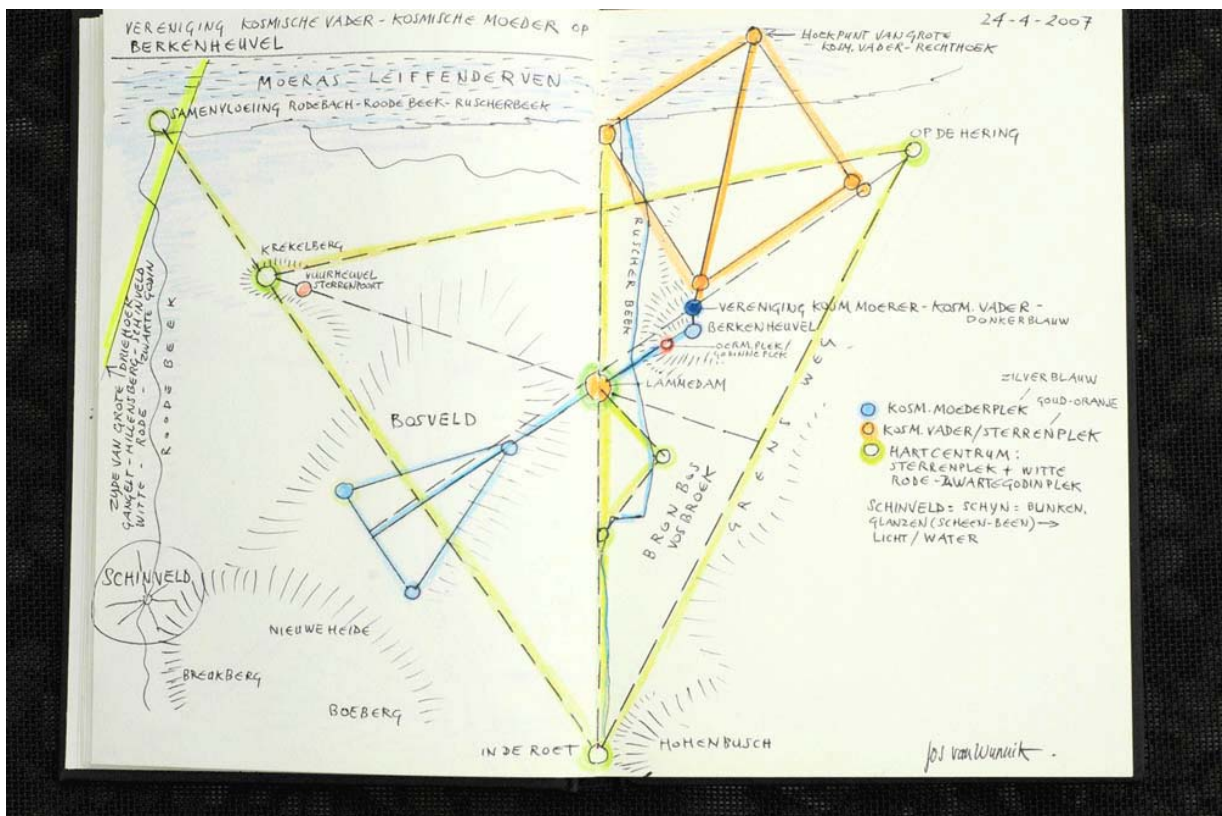
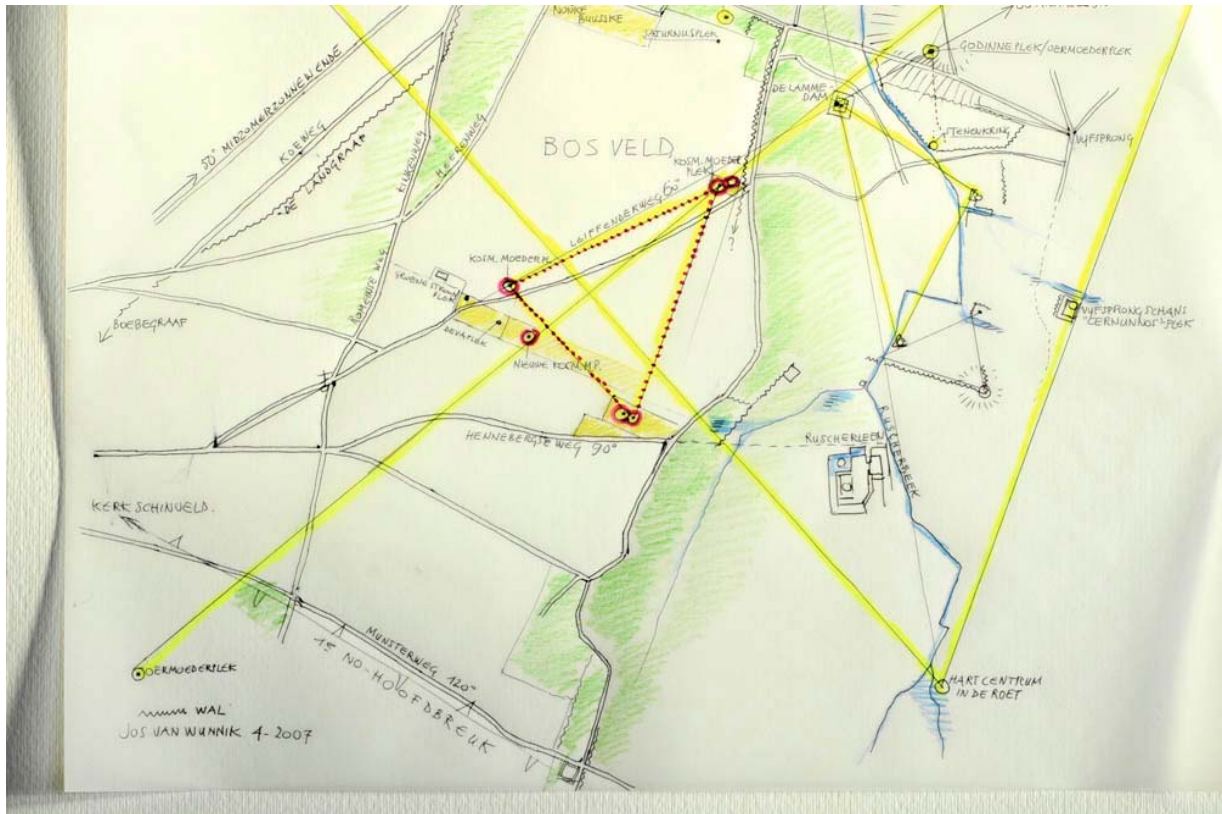
Ook H. heeft het idee dat wij elkaar al lang kenden en een behoorlijk poosje niet meer gezien hadden. Ik realiseerde mij dat ik helemaal niet alleen was met die 'lange' en afgelegde weg.

Tot slot

We spreken een volgende bijeenkomst af op vrijdag 1 juni 2007. We willen dan graag opnieuw werken aan een vraagstuk en een terrein dat door een van de deelnemers wordt ingebracht. Dus suggesties zijn welkom.

Bijlage situatie Bosveld van Jos van Wunnik

Bijlage

Eerdere publicaties

Intuïtie in landschapsbeheer verdient meer erkenning

Artikel in Vakblad Natuurbeheer, Informatie voor beheerders van natuur, bos en landschap, 39' jaargang nummer 6, juni 2000 uitgave Ministerie voor landbouw, natuurbeheer en visserij
Auteurs G. Wuring en C. Willemsen

Intuïtie bij natuur- en landschapsbeheer

Verslag van een informele bijeenkomst op 21 juni 2000, op Huis De Horte, Landschap Overijssel te Dalfsen. *Gerwine Wuring*

Met gevoel en verstand, gebruik van intuïtie in het natuur- en terreinbeheer. Verslag van een ontmoetingsdag, om kennis en ervaringen uit te wisselen op Donderdag 19 april 2001 Heidehof te Eext. *Gerwine Wuring*

Mystieke Natuurbeleving als bron voor innovatie in natuurbeleving en natuurbeleid*

Startnotitie geschreven mede in opdracht van het InnovatieNetwerk Grensverleggend in Agro en Groen, herfst 2006. *Gerwine Wuring*

Waarnemen, contact en communicatie*: innerlijk in dialoog met het ecosysteem, een nieuwe stap. Verslag van de studiedag op 6 oktober 2006, Landgoed Nieuwland, Heilig Landstichting bij Nijmegen Document 1 in de serie Natuurbeleving en natuurbeleid met gevoel en verstand. *Gerwine Wuring*

Verrassing*: Verslag van de KOAD thema wandeling op 28 januari 2007 in de bossen van Beetsterzwaag. Document 2 in de serie Natuurbeleving en natuurbeleid met gevoel en verstand. *Gerwine Wuring*

Verwondering*: Verslag van de KOAD thema wandeling op 4 maart 2007 op Kampsheide bij Ballo / Assen. Document 3 in de serie Natuurbeleving en natuurbeleid met gevoel en verstand. *Gerwine Wuring*

* deze publicaties zijn ook in te zien op www.aerda.nl/publicaties/mystiekenb.shtml